

Sampo – samalla polulla

Muistisairaahan lyhytaikaishoidon kehittämishanke 2007-2010

Teija Siipola
toiminnanjohtaja, KTM

Pirkanmaan Muistiyhdistys ry:n Toiminta-ajatus

- Tukea **sairastuneita** ja heidän **omaisiaan** kaikissa sairauden vaiheissa, kuntoutuksellinen näkökulma ja hyvinvoinnin edistäminen
- Tiedottaminen, edunvalvonta; antaa tietoa muistisairauksista, ennaltaehkäisystä ja hoidosta, saatavilla olevista palveluista ja etuisuuksista
- Pyrkii lisäämään toimijoiden välistä yhteistyötä – verkostojen kokoaminen kehittämistyön tueksi

Pirkanmaan Muistiyhdistys ry:n toiminta

- Neuvonta ja ohjaus
- Ensitieto- ja sopeutumisvalmennus
- Ryhmätoiminta; omaiset ja sairastuneet
- Alaosastotoiminta
- Yleisö- ja koulutustilaisuudet
- Ammattihenkilöstön räätälöidyt koulutuspaketit
- Kehittämistyö (Sampo, Pirkanmaan Muistiluotsi)

Kuntakyselyn tuloksia n=13

- Lyhytaikaishoitoa tarjolla 13
- Lah-jakso toimintakykyä tukeva 9
- Henkilöstön osaaminen avohoidossa 9-hyvä,
3-kohtalainen
- Henkilöstön osaaminen laitoshoidossa 8-hyvä,
4-kohtalainen,
1-erittäin hyvä

Kuntakyselyn tulokset, n=13

- Muistisairaiden hoidon haasteet;
 - Muistisairaiden määrän kasvu, jatkoseurannan organisointi, hoitopaikkoja liian vähän, työikäisille ei ole tarjolla palveluja, yksin asuvat muistisaira
- Muiden palvelujen haasteet;
 - Maantieteellinen epätasa-arvo, haastavat käytösoireet, omaisen tukeminen, päivätoimintaa ei ole tarjolla, resurssien vähäisyys, yksin asuvat

Muistibarometrin tuloksia

- Muistityötä ohjaavat strategiat ja ohjelmat ovat yleistyneet kunnissa
- Ikääntymispoliittinen strategia 80%:ssa ja oma muistihäiriö- ja dementia työnohjelma 29%:ssa vastanneista
- Huomioitu hyvin tutkimukseen ohjaamisen, diagnosoinnin, palveluasumisen ja ympärivuorokautisen hoidon
- Muistisairaiden kuntoutus on jäänyt strategiatasolla vähemmälle huomiolle; kolmasosa vastaajista arvioi niiden osuuden huonoksi.
- Muita osa-alueita heikommaksi arvioitiin osaaminen kuntoutumisen tukemisessa

Sampo- kehittämishanke

- Tavoitteena tukea ja luoda edellytyksiä kotona tapahtuvalle hoidolle -> siirretään pitkäaikaishoitoa myöhemmäksi
- Lyhytaikaishoito tavoitteelliseksi ja asiakkaan toimintakykyä tukevaksi
 - toistuvien jaksojen aikana helpommin toteutettavissa kuin kertaluonteisessa hoidossa
 - Perusteita: omaisen jaksamisen tukeminen, kuntoutus, jatkohoidon arvio, pitkäaikaipaikan odottelu

Mitkä seikat tukevat muistisairaana kotona selviytymistä

- Tavoitteellisuus ja toimintakyvyn tukeminen helpommin toteutettavissa toistuvien jaksojen aikana kuin kertaluonteisessa hoidossa (Taatala 60-70 %)
- Omaisen jaksamisen tukeminen
 - omaishoitajan kokema rasittuneisuus ei välttämättä lievene lyhytaikaishoidon aikana - > tarvitaan erityisiä tukipalveluita
- Syitä pitkäaikaiseen laitoshoitoon siirtymiselle; käytösoireet, toimintakyvyn heikkeneminen, omaisen väsyminen

Tukeeko lyhytaikaishoito muistisairaan kotona selviytymistä

- Jos toimintakyky laskee jakson aikana, voi nopeuttaa pitkäaikaishoitoon siirtymistä - > vaikutukset julkisiin menoihin
- Omaishoitajan tuen riittävyys, taloudellinen ja muu tuki
- Jos toimintakyky kohenee/pysyy ennallaan ja jos omainen saa kerätyksi voimia pitkäaikainen laitoshoido voi viivästyä -> kunnalle säästöjä
- Hyvä pohtia kenen parhaaksi toimitaan; omainen vai muistisairas; ei ristiriitaa jos hoito laadukasta ja omainen saa riittävän levon ja voimaantuu
- Hyvä pohtia myös muita vaihtoehtoja lyhytaikaishoidolle

Päätelmiä...

Hoitotyön kehittäminen

- Hoitotyön kehittäminen ei edellytä lisäresursseja
- Vaatii aikaa ja asenteiden muuttamista sekä toimintatapojen uudelleen ajattelua
- Hyvässä hoidossa integroituvat eri osatekijät ehyeksi kokonaisuudeksi; fyysisten tarpeiden lisäksi huolehditaan viihtymisestä sekä fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta kuntoutumisesta siten, että mahdollisuudet kotona selviytyä paranevat. Hyvässä lyhytaikaishoidossa korostuu myös omaisen huomioiminen ja hänen hyvän olonsa edistyminen.

Hankkeen jälkeen...

- Hankkeen kokemusten pohjalta nousi tarve tukea sairastunutta ja omaista ns. nivelvaiheissa -> TUKEVA-Tukihenkilöhanke
- Yhdistyksen osaaminen ja kokemus hoitotyön kehittäjänä karttui -> räätälöityjen koulutusten suunnittelu ja toteuttaminen muistisairaita hoitaville yksiköille

Kiitos yhteistyökumppaneille

Coronaria Hoitoketju Oy; Taatala
Kotipirtti ry
Koivupirtin säätiö
Sopimusvuorisäätiö
Tammenlehväsäätiö
Tampereen kaupunki
Tampereen kaupunkilähetys
Viola-kotiyhdistys ry
Tamk. Tay ja PSHP
Raha-automaattiyhdistys ry